Evropský parlament
2024-2029

Výbor pro rozpočtovou kontrolu

2024/2083(INI)

18.12.2024

NÁVRH ZPRÁVY

o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boji proti podvodům – výroční zprávě za rok 2023
(2024/2083(INI))

Výbor pro rozpočtovou kontrolu

Zpravodaj: Gilles Boyer

PR_INI

OBSAH

Strana

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU 3

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ.....23

NÁVRH USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU

o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boji proti podvodům – výroční zprávě za rok 2023
(2024/2083(INI))

Evropský parlament,

– s ohledem na čl. 310 odst. 6 a čl. 325 odst. 5 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU),

– s ohledem na zprávu Komise ze dne 25. července 2024 nazvanou „35. výroční zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie a boji proti podvodům –2023“ (COM(2024)0318) (2023 zpráva PIF)

– s ohledem na zprávu Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF) za rok 2023[1] a výroční zprávu dozorčího výboru úřadu OLAF za rok 2023[2],

– s ohledem na výroční zprávu Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) za rok 2023 zveřejněnou dne 1. března 2024,

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2020/2092 ze dne 16. prosince 2020 o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie[3] (nařízení o podmíněnosti),

– s ohledem na studii nazvanou „Posouzení souladu opatření přijatých členskými státy za účelem přizpůsobení jejich systémů nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce“ (dále jen „nařízení o Úřadu evropského veřejného žalobce“) a její rozšíření, obojí zveřejněno v prosinci 2023[4],

– s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie[5] (směrnice o oznamovatelích) a zprávu Komise o provádění a uplatňování této směrnice ze dne 3. července 2024 (COM(2024)0269),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. července 2023 o Zprávě o právním státu 2023 – Stav právního státu v Evropské unii (COM(2023)0800) a na usnesení Evropského parlamentu ze dne 28. února 2024 o zprávě Komise o právním státu za rok 2023[6],

---

[1] OLAF, Dvacátá čtvrtá zpráva Evropského úřadu pro boj proti podvodům za období 1. ledna až 31. prosince 2023, 2023.
[2] Úř. věst. C, C/2024/5658, 23.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5658/oj.
[3] Úř. věst. L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
[4] JUST/2022/PR/JCOO/CRIM/0004.
[5] Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj.
[6] Úř. věst.C, C/2024/6743, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2024/2509 ze dne 23. září 2024, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie[7] (dále jen „finanční nařízení“),

– s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie[8] (dále jen směrnice o ochraně finančních zájmů)

– s ohledem na zprávu Komise ze dne 16. září 2022 nazvanou „Druhá zpráva o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie“ (COM(2022)0466),

– s ohledem na zprávu Komise o provádění a uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937[9] ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (COM(2024)0269),

– s ohledem na sdělení Komise ze dne 5. července 2023 nazvané „Zpráva o právním státu 2023 – Stav právního státu v Evropské unii“ (COM(2023)0800),

– s ohledem na studii nazvanou „Posílení boje proti organizované trestné činnosti: posouzení legislativního rámce“, která byla zveřejněna v prosinci 2022[10],

– s ohledem na studii nazvanou „Posílení boje proti korupci: posouzení legislativního a politického rámce“, která byla zveřejněna v lednu 2023[11],

– s ohledem na společné sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 3. května 2023 o boji proti korupci (JOIN(2023)0012) a na návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady, předložený Komisí dne 3. května 2023, o boji proti korupci, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV a Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie a kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 (COM(2023)0234).

– s ohledem na společnou zprávu Europolu a úřadu OLAF ze dne 6. června 2023 nazvanou „Posouzení hrozeb pro fond NextGenerationEU (NGEU)“,

– s ohledem na závěrečnou zprávu evropské veřejné ochránkyně práv ze dne 12. září 2023 o strategické iniciativě týkající se transparentnosti a odpovědnosti Nástroje pro oživení a odolnost v souvislosti s případem SI/6/2021/PVV, který byl zahájen dne 24. února 2022,

---

[7] Úř. věst.L 2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj.
[8] Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj.
[9] Úř. věst. L 305, 26.11.2019, s. 17.
[10] Evropská komise, Generální ředitelství pro migraci a vnitřní věci, Blondes, E., Disley, E., Hulme, S. et al., studie nazvaná „Strengthening the fight against organised crime – Assessing the legislative framework“ (Posílení boje proti organizované trestné činnosti – posouzení legislativního rámce), Úřad pro publikace Evropské unie, 2022.
[11] Evropská komise, Generální ředitelství pro migraci a vnitřní věci, EY a RAND Europe pro Evropskou komisi, leden 2023.

– s ohledem na zprávu o činnosti Evropského účetního dvora (EÚD) nazvanou „Naše činnosti v roce 2023“, která byla zveřejněna dne 9. října 2024,

– s ohledem na přezkum Evropského účetního dvora 04/2023 ze dne 6. července 2023 nazvaný „Digitalizace hospodaření s fondy EU“,

– s ohledem na zvláštní průzkum Eurobarometr 534 nazvaný „Postoje občanů ke korupci v EU v roce 2023“[12],

– s ohledem na zvláštní zprávu Evropského účetního dvora č. 06/2023 ze dne 13. března 2023 nazvanou „Střet zájmů ve výdajích EU na soudržnost a zemědělství – Rámec je zaveden, ale opatření v oblasti transparentnosti a odhalování nesrovnalostí jsou nedostatečná“,

– s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/785 ze dne 29. dubna 2021, kterým se zavádí Program Unie pro boj proti podvodům a zrušuje nařízení (EU) č. 250/2014[13],

– s ohledem na své usnesení ze dne 18. ledna 2024 o ochraně finančních zájmů Evropské unie – boji proti podvodům – výroční zprávě za rok 2022[14],

– s ohledem na článek 55 jednacího řádu,

– s ohledem na zprávu Výboru pro rozpočtovou kontrolu (A10-0000/2024),

A. vzhledem k tomu, že v souladu s povinností stanovenou v čl. 325 odst. 5 SFEU Komise každoročně předkládá Evropskému parlamentu a Radě zprávu o opatřeních přijatých k provádění tohoto článku, která byla vypracována ve spolupráci s členskými státy (tzv. zpráva o ochraně finančních zájmů Evropské unie);

B. vzhledem k tomu, že tyto zprávy vycházejí především z informací, které poskytly členské státy prostřednictvím systému pro řízení nesrovnalostí (IMS),včetně údajů o zjištěných nesrovnalostech a podvodech, a z údajů získaných z účetního systému Komise (ABAC);

C. vzhledem k tomu, že účinná opatření na ochranu finančních zájmů EU na úrovni EU je třeba provádět na základě poznatků založených na údajích o konkrétní situaci v každém členském státě, zejména v případech komplexní trestné činnosti;

D. vzhledem k tomu, že počet odhalených a nahlášených nesrovnalostí svědčí o výsledcích úsilí členských států v boji proti nezákonné činnosti v této oblasti a neměl by být vykládán jako ukazatel míry špatného řízení nebo podvodů v členských státech;

E. vzhledem k tomu, že řádné řízení veřejných zdrojů a ochrana finančních zájmů EU ve všech politikách EU by měly být klíčem ke zvýšení důvěry občanů, a to zajištěním řádného a účinné využívání peněz daňových poplatníků;

[12] Průzkum provedený na žádost Generálního ředitelství Komise pro migraci a vnitřní věci (GŘ HOME) a koordinovaný generálním ředitelstvím Komise pro komunikaci.
[13] Úř. věst. L 172, 17.5.2021, s. 110, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/785/oj.
[14] Úř. věst. C, C/2024/5730, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5730/oj.

F. vzhledem k tomu, že v ochraně rozpočtu EU hraje roli více subjektů na různých úrovních, které mohou splnit svůj mandát pouze prostřednictvím strukturované sítě vztahů a koordinace v rámci struktury pro boj proti podvodům (AFA)[15];

G. vzhledem k tomu, že je třeba odpovídajícím způsobem řešit otázku rozmanitosti právních a správních systémů v členských státech a rozdílných úrovní jejich digitalizace, a to vytvořením jednotnějších, interoperabilnějších a srovnatelnějších administrativních systémů a systémů podávání zpráv v EU, aby bylo možné účinně předcházet podvodům a korupci, nesrovnalostem a jiným druhů protiprávního jednání a bojovat proti nim;

H. vzhledem k tomu, že systém včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů (EDES) a systém ARACHNE představují účinné nástroje na ochranu rozpočtu EU před rizikem platební neschopnosti, nedbalosti, podvodů nebo nesrovnalostí, jichž se v případě systému EDES dopouštějí soukromé subjekty a v případě ARACHNE k nim dochází prostřednictvím vytěžování údajů a hodnocení rizik;

I. vzhledem k tomu, že zločinecké sítě působící v EU plně využívají celou škálu špičkových informačních technologií, včetně umělé inteligence (UI), s cílem usnadnit si trestnou činnost, z čehož pro rozpočet EU vyplývá ještě složitější hrozba a pro vymáhání práva nová výzva a což vyžaduje, aby struktura AFA rychleji zkoumala využití UI v boji proti podvodům;

J. vzhledem k tomu, že předpokladem pro přístup k finančním prostředkům EU je dodržování hodnot, na nichž je EU založena, a základních práv, jakož i dodržování Listiny základních práv Evropské unie;

K. vzhledem k tomu, že mechanismus podmíněnosti právního státu se uplatňuje na celý rozpočet EU jakožto nezbytná podmínka pro přístup ke všem fondům EU a že v případě porušení zásad právního státu, které ovlivňuje nebo vážně ohrožuje řádné finanční řízení rozpočtu EU nebo finanční zájmy EU, umožňuje tento mechanismus přijetí opatření;

L. vzhledem k tomu, že článek 22 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost[16] (nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost), obsahuje ustanovení týkající se ochrany finančních zájmů EU;

Obecné poznámky ke zprávám o ochraně finančních zájmů a k závažným hrozbám

1. vítá zprávu o ochraně finančních zájmů za rok 2023 a její analýzy příslušných zjištění a podporuje doporučení uvedená ve zprávě;

2. ztotožňuje se s názorem, že účinná ochrana finančních zájmů Unie vyžaduje urychlení digitalizace, která usnadňuje sdílení znalostí, dostupnost údajů a zpracování údajů a která by zlepšila správu celkové struktury AFA; trvá na tom, že EU i vnitrostátní orgány by měly v zájmu snazší spolupráce zintenzivnit využívání digitálních nástrojů;

[15] OLAF, EPPO, Europol, Eurojust, Komise, EÚD, Orgán pro boj proti praní peněz (AMLA), Evropská investiční banka (EIB) a orgány členských států a koordinační služba pro boj proti podvodům (AFCOS).
[16] Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

3. opakuje, že pro účinnou ochranu finančních zájmů Unie je klíčové, aby řízení činností početných složek struktury AFA bylo měřitelnější a více zaměřené na výsledky;

4. připomíná, že zásadní význam má úzká spolupráce mezi správními a soudními orgány, které vedou vyšetřování jak na úrovni EU, tak na úrovni členských států; znovu opakuje své znepokojení nad situací, která stále není optimální, zejména pokud jde o odhalování a oznamování podezření na podvody a nesrovnalosti a následná opatření, v nichž panují mezi členskými státy značné rozdíly;

5. konstatuje, že v roce 2023 (13 563) došlo v porovnání s rokem 2022 (12 455) k mírnému nárůstu celkového počtu podvodů a nesrovnalostí nahlášených příslušnými orgány EU a vnitrostátními orgány; dále konstatuje, že celkové příslušné financování související s těmito případy bylo v roce 2023 (1,90 miliardy EUR) vyšší než v roce 2022 (1,77 miliardy EUR), což svědčí o značném riziku ztráty pro rozpočet EU; uznává, že srovnání víceletého cyklu provádění řady programů založené na pětiletém průměru je vhodnější než meziroční srovnání, neboť tak je možné identifikovat situace v reálném čase a získat spolehlivou analýzu trendů a vzorců; oceňuje tedy, že zpráva o ochraně finančních zájmů za rok 2023 se týká výsledků za období 2019 až 2023;

6. je znepokojen celkovým scénářem popsaným ve víceleté analýze ve zprávě o ochraně finančních zájmů za rok 2023; zdůrazňuje, že současná situace zdůvodňuje úsilí vynaložené k zajištění účinnějšího nasazení odpovídajících zdrojů a jejich účelnějšího použití, což vyžaduje lepší správu a spolupráci; vyzývá komisaře pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu a komisaře pro demokracii, spravedlnost a právní stát, aby v souladu se závazkem přijatým na potvrzujících slyšeních úzce a bezodkladně spolupracovali na zahájení iniciativ, díky nimž by opatření a výsledky struktury AFA byly měřitelné a hmatatelnější, a aby je předložili Parlamentu;

7. opakovaně vyzývá k uplatňování komplexního přístupu ve zprávách o ochraně finančních zájmů, které jsou rovněž považovány za nástroj správy struktury AFA; je si vědom toho, že – jak je zdůrazněno ve zprávě o ochraně finančních zájmů za rok 2023 – , operativní ochrana finančních zájmů Unie před podvody, nesrovnalostmi a jinými nezákonnými činnostmi je svěřena vnitrostátním orgánům a úřadům OLAF a EPPO, a vítá zahrnutí zjištění úřadů OLAF a EPPO do zprávy o ochraně finančních zájmů za rok 2023; žádá, aby byla provedena hlubší analýza vzájemného působení mezi složkami struktury AFA;

8. vítá výsledky vyšetřování úřadu OLAF, zejména vyšší počet vydaných doporučení (309 oproti 275 v roce 2022) a celkovou částku, jež byla doporučena ke zpětnému získání prostředků (1 043,8 milionu oproti 426,8 milionu v roce 2022), přičemž počet zahájených případů (190 v roce 2023 a 192 v roce 2022) a uzavřených případů (265 v roce 2023 a 256 v roce 2022) zůstal stabilní; poukazuje zejména na to, že více než 88 % nesrovnalostí označených za potenciálně podvodné a souvisejících s výdaji vyplacenými v rámci přímého řízení bylo v období 2019–2023 odhaleno v návaznosti na vyšetřování úřadu OLAF; vyjadřuje politování nad tím, že zdlouhavost vyšetřování může mít negativní dopad související s následným zpožděním nápravných opatření; opakovaně požaduje, aby dostával komplexní a dostatečně podrobné údaje o částkách, které Komise skutečně získala zpět na základě finančních doporučení úřadu OLAF; vyzývá Komisi, aby do příštích zpráv o ochraně finančních zájmů začlenila také

oddíly ad hoc věnované úřadu OLAF, jejichž účelem bude podrobnější analýza a zpráva o jeho činnosti a o zpětném získání finančních prostředků;

9. vítá způsob, jakým úřad EPPO, který funguje od června 2021, rozvinul a zvýšil své aktivity, což se náležitě odráží v počtu zahájených vyšetřování (1 371 oproti 865 v roce 2022), celkových, nyní aktivních vyšetřování (1 927 oproti 1 117 v roce 2022) a obvinění (139 oproti 87 v roce 2022); oceňuje míru podrobnosti zpráv úřadu EPPO, které přinášejí relevantní informace o řadě trendů a o situaci v zúčastněných členských státech;

10. je znepokojen tím, že značná finanční ztráta způsobená podvody v oblasti daně z přidané hodnoty (DPH), o níž informoval úřad EPPO, má škodlivý dopad na vnitrostátní rozpočty členských států; zdůrazňuje, že DPH je důležitým zdrojem i pro rozpočet Unie; domnívá se, že při kvantifikaci finančního dopadu činnosti úřadu EPPO je na místě zohlednit složitost základních ustanovení o systému vlastních zdrojů Unie[17]; poukazuje na znepokojivý počet šetření týkajících se programů pro oživení a odolnost (233) a na odhadované finanční ztráty (1,86 miliardy EUR);

11. vyzývá Komisi, aby navrhla a zavedla řešení, která umožní kroky navazující na doporučení úřadu OLAF a na stíhání ze strany úřadu EPPO a umožní jejich analýzu a měřitelnost skutečného dopadu činnosti těchto úřadů na ochranu rozpočtu Unie, pokud jde o zpětné získávání nesprávně spravovaných finančních prostředků i nevybraných zdrojů, a to s cílem poskytnout další odůvodnění pro uplatňování politiky zaměřené na výsledky;

12. konstatuje, že pro řešení podvodů a korupce má zásadní význam komunikace a transparentnost; zdůrazňuje, že pro zvýšení informovanosti je důležité zapojit občanskou společnost, sdělovací prostředky a investigativní žurnalistiku;

13. je znepokojen jasným varováním úřadu EPPO a Europolu před rostoucí přítomností skupin organizované trestné činnosti, které stojí za případy největších přeshraničních podvodů; konstatuje, že podle výroční zprávy úřadu EPPO bylo v rámci jeho aktivního vyšetřování do konce roku 2023 vyšetřováno 209 trestných činů zločinných spolčení zaměřených na finanční zájmy EU; chápe, že organizovaná trestná činnost významně ovlivňuje zdroje Unie; je si vědom toho, že stávající nástroje pro analýzu a podávání zpráv neumožňují kvantifikovat tuto trestnou činnost tak, aby bylo možné uspokojivě vyhodnotit účinnost nebo nedostatky zavedených opatření a politik; vyzývá Komisi, aby urychleně zahájila všechny kroky, které jsou nezbytné k řešení problému analýz a podávání zpráv;

14. poukazuje na výsledky průzkumu Eurobarometru z roku 2023 na téma „Postoje občanů ke korupci v EU v roce 2023“, z nichž vyplývá, že korupce je pro občany a podniky EU vážným problémem; domnívá se, že korupce na vysoké úrovni, včetně korupce v orgánech a institucích EU, má nejen dopad na finanční zájmy Unie a hospodářství EU jako celku, ale oslabuje také důvěru občanů v demokratické instituce jak v EU, tak i v členských státech;

[17] Rozhodnutí Rady (EU, Euratom) 2020/2053 ze dne 14. prosince 2020 o systému vlastních zdrojů Evropské unie a o zrušení rozhodnutí 2014/335/EU, Euratom, Úř. věst. L 424, 15.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2020/2053/oj.

15. poukazuje na to, že v souvislosti s případy korupce oznámil úřad EPPO 131 trestných činů vyšetřovaných do konce roku 2023 (v roce 2022 to bylo 87 případů), v letech 2019–2023 nahlásilo 11 zemí Komisi 65 případů prostřednictvím systému IMS[18] a nahlášené částky, u nichž byly zjištěny nesrovnalosti a které souvisely s těmito případy, činily přibližně 50,5 milionu EUR;

16. uznává, že v členských státech byly zavedeny protikorupční strategie; vyzývá k hodnocení a pravidelné revizi těchto strategií;

17. bere na vědomí skutečnost, že Komise se při správě zdrojů Unie snaží o prevenci a řešení případů střetu zájmů; konstatuje, že v období 2019–2023 bylo prostřednictvím systému IMS nahlášeno 419 případů týkajících se střetu zájmů (v letech 2018–2022 jich bylo 375), v nichž se celkově jednalo přibližně o 112 milionů EUR; zdůrazňuje, že EÚD v rámci své auditní činnosti[19] konstatoval, že hlavním zdrojem informací o střetu zájmů je systém IMS a že kvantita a kvalita údajů zaznamenaných v systému IMS se v jednotlivých členských státech liší; zdůrazňuje, že pokud členské státy považují střet zájmů za méně závažný prvek širšího podvodu, neoznámí takové případy jako střety zájmů; vyzývá Komisi, aby přijala iniciativy k zajištění konzistentního a přiměřeně podrobného podávání zpráv v IMS o výše uvedených situacích;

Příjmy

18. konstatuje, že v roce 2023 byl celkový počet nesrovnalostí podvodného i nepodvodného charakteru souvisejících s tradičními vlastními zdroji (5 118 oproti 4 661 v roce 2022) o 10 % vyšší než pětiletý průměr (2019–2023), ale že související částka klesla o 12 % na 478 milionů EUR (oproti 783 milionům EUR do roku 2022); vyjadřuje politování nad tím, že ačkoli údaje ukazují zlepšení u zpětného získávání prostředků v případech nepodvodného charakteru (82 %), míra zpětného získávání prostředků v případech podvodného charakteru zůstává stejná, tj. na úrovni 25 %, což je stále málo;

19. poukazuje na to, že v roce 2023 bylo podle názoru Komise pouze v pěti nových zprávách o odpisech, které jí předložily členské státy, uspokojivě prokázáno, že ke ztrátě tradičních vlastních zdrojů došlo z důvodů, které nelze přičíst dotčeným členským státům, a že tyto státy nebyly za ztrátu finančně odpovědné; konstatuje naopak, že v 81 případech o celkové hodnotě téměř 69 milionů EUR došla Komise k závěru, že členské státy uspokojivě neprokázaly, že by ke ztrátě tradičních vlastních zdrojů došlo z důvodů, které jim nelze přičíst, a že jsou proto za ztrátu finančně odpovědné;

20. bere na vědomí stávající právní rámec týkající se spolupráce s úřadem OLAF, úřadem EPPO a sítí Eurofisc; vyzývá Komisi, aby urychlila revizi stávajícího právního rámce s cílem poskytnout jasný právní základ pro přímou spolupráci mezi sítí Eurofisc a úřadem EPPO; vybízí úřad OLAF, aby maximalizoval možnosti, které nabízí praxe vzájemné správní pomoci, pokud jde o odhalování a identifikaci celních podvodů a souvisejících podvodů v oblasti DPH, a aby tyto případy neprodleně oznámil úřadu EPPO;

[18] Elektronický systém, který byl vytvořen pro hlášení nesrovnalostí podvodného i nepodvodného charakteru zjištěných v členských státech a který používá 35 zemí.
[19] Zvláštní zprávy č. 01/2019 nazvané „Boj proti podvodům ve výdajích EU“, body 23–28, č. 06/2019 s názvem „Boj proti podvodům ve výdajích EU na soudržnost“, body 47–57, a zvláštní zpráva EÚD č. 06/2023 ze dne 13. března 2023 s názvem „Střet zájmů ve výdajích EU na soudržnost a zemědělství – Rámec je zaveden, ale opatření v oblasti transparentnosti a odhalování nesrovnalostí jsou nedostatečná“ – bod 80.

zdůrazňuje, že v roce 2023 zjistil úřad EPPO podvody v oblasti DPH v přibližně 20 % svých aktivních případů (873 případů), což představuje druhý nejčastější druh trestné činnosti po podvodech s výdaji nesouvisejícími se zadáváním veřejných zakázek (1 586 případů); je znepokojen rostoucí účastí skupin organizované trestné činnosti na podvodech v oblasti DPH a zjištěnými vazbami mezi tímto druhem podvodů a jinými druhy velmi závažných trestných činů, např. praním peněz;

21. znovu vyzývá Komisi, aby přehodnotila prahovou hodnotu 10 milionů EUR, která je stanovena ve směrnici o ochraně finančních zájmů a má zásadní dopad na činnost úřadu EPPO v případech podvodů s DPH; trvá na tom, že v důsledku různých výkladů metod výpočtu této prahové hodnoty je situace nejasná; zdůrazňuje, že stávající prahová hodnota omezuje odrazující účinek a umožňuje pachatelům hledat co nejslabší jurisdikci, aby se vyhnuli zásahu úřadu EPPO; domnívá se, že revize směrnice o ochraně finančních zájmů by měla prahovou hodnotu buď odstranit, nebo podstatně snížit; vyzývá Komisi, aby mezitím poskytla odpovídající pokyny k metodě výpočtu pro případy, jež se budou řešit před změnou směrnice o ochraně finančních zájmů;

22. zdůrazňuje význam účinné a účelné spolupráce mezi úřady OLAF a EPPO v této specifické oblasti příjmů a trvá na tom, že odpovídající odhalování úřadem OLAF a předávání údajů tímto úřadem úřadu EPPO by mohlo zvýšit výběr příjmů z DPH a cel plynoucí do rozpočtu EU;

Výdaje

23. je znepokojen vysokou mírou podvodů a nesrovnalostí zjištěných v roce 2023 i v roce 2022 v rámci společné zemědělské politiky, a to jak v oblasti rozvoje venkova, tak v oblasti podpory zemědělství; konstatuje, že údaje potvrzují vzorce a rizika zjištěná v předchozích letech; konstatuje, že v období 2019–2023 se počet nesrovnalostí podvodného charakteru oznámených v oblasti rozvoje venkova zvýšil, zejména v důsledku rostoucího počtu nesrovnalostí zjištěných v programovém období 2014–2020; konstatuje, že v období 2019–2023 se počet nepodvodných nesrovnalostí v oblasti rozvoje venkova neustále zvyšoval v souvislosti s prováděním programů;

24. konstatuje, že v politice soudržnosti jsou počet a finanční částky nesrovnalostí nepodvodného charakteru oznámených za programové období 2014–2020 mnohem nižší než jejich počet a finanční částky, které byly nahlášeny během prvních deseti let provádění programového období 2007–2013; poukazuje na to, že míra odhalování podvodů[20] za programové období 2014–2020 je podobná (0,53 %) jako za programové období 2007–2013, zatímco míra odhalení nesrovnalostí je mnohem nižší (0,67 %) než tato míra stanovená za programové období 2007–2013 (2,5 %);

25. vítá analytickou zprávu úřadu OLAF nazvanou „Podvody a nesrovnalosti podle oblastí politiky soudržnosti – srovnání rizik“, která odkazuje na informace od členských států za programové období 2014–2020 do prosince 2023 a identifikuje oblasti, které jsou obzvláště vystaveny riziku podvodů (jako jsou investice do životního prostředí, změny klimatu a přechodu na nízkouhlíkové hospodářství, výzkumu, vývoje a inovací);

[20] Míra odhalení podvodů se vypočítá jako procentní podíl finančních částek, u nichž byly nahlášeny nesrovnalosti a které souvisejí s nesrovnalostmi podvodného charakteru, pokud jde o celkové platby. Míra odhalení nesrovnalostí se vypočítá jako procentní podíl finančních částek, u nichž byly nahlášeny nesrovnalosti a které souvisejí s nesrovnalostmi nepodvodného charakteru, pokud jde o celkové platby.

konstatuje, že nejvyšší finanční částky v případech podvodů se týkaly ochrany životního prostředí a výzkumu, technologického rozvoje a inovací;

26. opakuje, že je znepokojen zdlouhavými administrativními postupy pro řešení oznámených případů podvodů; poukazuje na to, že v období 2019–2023 v rámci společné zemědělské politiky trvalo v průměru téměř čtyři roky, než se od začátku nesrovnalosti došlo k podezření na podvodnou činnost, a téměř tři další roky trvalo uzavření případu poté, co byl oznámen Komisi; zdůrazňuje, že v případě fondů soudržnosti trvalo v období 2014–2020 v průměru přibližně rok a půl, než se dospělo k podezření na podvodné nesrovnalosti, a více než dva roky, než byl případ uzavřen poté, co byl oznámen Komisi; žádá Komisi, aby zintenzivnila dialog s orgány členských států a poskytovala jim poradenství s cílem zkrátit délku administrativních postupů;

27. konstatuje, že u přímého řízení v letech 2019 až 2023 byl jako zdroj odhalování nesrovnalostí podvodného charakteru uveden úřad OLAF u 88,4 % položek, které byly získány zpět, což odpovídá 92,1 % celkových částek, které byly získány zpět; žádá Komisi, aby poskytla jasné informace o údajích a opatřeních přijatých k tomu, aby se prostředky zpětně získávaly rychleji, včetně údajů o celkové míře zpětného získání prostředků v případě podvodných a nepodvodných nesrovnalostí;

28. zdůrazňuje, že zpětné získání prostředků je opatřením, které chrání finanční zájmy Unie a umožňuje správné provádění politik EU a vracení vyplacených výdajů, které nejsou v souladu s požadavky na financování; zdůrazňuje zjištění obsažená ve zvláštní zprávě EÚD č. 7/2024[21] týkající se období 2014–2020, u něhož vykázané neoprávněné výdaje činily 14 miliard EUR, které mají být vráceny prostřednictvím zpětného získání prostředků; vyzývá Komisi, aby navrhla vhodná opatření k poskytování úplných informací o neoprávněných výdajích a souvisejících přijatých nápravných opatřeních;

29. bere na vědomí, že vzhledem k tomu, že Rada v letech 2004 a 2014 nepodpořila její iniciativy, není Komise ochotna předložit další legislativní návrh na vzájemnou administrativní pomoc v oblastech výdajů EU, u nichž v současnosti tato praxe není možná; vybízí Komisi, aby využila revize nařízení o úřadu OLAF[22], která úřadu již poskytuje větší mandát ke koordinaci činností členských států s cílem dále rozvíjet stávající ustanovení s cílem tuto mezeru zaplnit;

Nástroj NextGenerationEU (NGEU) a Nástroj pro oživení a odolnost (RRF)

30. oceňuje úsilí, které Komise vynaložila při revizi 27 plánů pro oživení a odolnost s cílem přizpůsobit se narušení trhu s energií v důsledku celoplošné ruské invaze na Ukrajinu; konstatuje, že začlenění programu REPowerEU do plánů pro oživení a odolnost by mělo přispět ke snížení závislosti a dosažení pokroku v oblasti ekologické transformace;

31. konstatuje, že kontrolní rámec Komise pro nástroj RRF se opírá především o odpovědnost členských států za ochranu finančních zájmů EU; vyzývá Komisi, aby i

[21] zvláštní zpráva EÚD č. 7/2024 s názvem „Systémy Komise pro zpětné získávání neoprávněných výdajů EU: Mají potenciál získat zpět více peněz rychleji“.
[22] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999, Úř. věst. L 248, 18.9.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj.

nadále věnovala vysokou pozornost tomu, aby členské státy plnily konkrétní cíle auditu a kontroly doplněné do těch plánů, které nebyly dostatečně spolehlivé, a aby pokračovala v úsilí o odstranění nedostatků v oblasti odpovědnosti; bere na vědomí opatření, která Komise zahájila v návaznosti na doporučení EÚD týkající se identifikovatelných nedostatků kontrolních a vykazovacích systémů některých členských států;

32. konstatuje, že pokud jde o Nástroj pro oživení a odolnost v roce 2023, zpráva o ochraně finančních zájmů za rok 2023 uvádí počet případů podezření na podvod nahlášených Komisí (15) a počet auditů (13 oproti 16 provedeným v roce 2022), ale nezahrnuje mimořádně vysoký počet vyšetřování úřadu EPPO (233 vyšetřování se týkalo programů pro oživení a odolnost s odhadovanou finanční ztrátou ve výši 1,86 miliardy EUR); je znepokojen analýzami naznačujícími možný exponenciální nárůst počtu případů podvodů, korupce, dvojího financování a střetů zájmů v nadcházejících letech, což by mohlo znamenat, že dopady plánů pro oživení a odolnost vyjdou vniveč;

33. žádá úřad OLAF, aby pokračoval ve své analýze rizik, která byla v roce 2023 zpřístupněna členským státům spolu s aktualizovanou verzí „Rámce pro rizika Nástroje pro oživení a odolnost“ a se školeními a semináři pro orgány členských států; podporuje využívání systému IMS k podávání zpráv o nesrovnalostech v rámci Nástroje pro oživení a odolnost; opětovně vyzývá Komisi, specializované agentury a subjekty EU, jakož i členské státy, aby při provádění nástroje NGEU aktivně vzájemně spolupracovaly s cílem zajistit ochranu finančních zájmů EU;

34. konstatuje, že v rámci pokynů k plánům pro oživení a odolnost přijala[23] Komise přílohu IV o rámci pro snižování a zpětné získávání prostředků v rámci Nástroje pro oživení a odolnost; bere na vědomí, že snížení platby je proveditelné, pokud ještě existují platby, které mají být provedeny; připomíná, že Nástroj pro oživení a odolnost skončí v roce 2026; poukazuje na to, že zpětné získávání prostředků má být zahájeno pouze v případě, že nezůstanou žádné další splátky; je znepokojen skutečností, že tento postup zpětného získávání prostředků vypůjčený na základě modelu provádění fondů soudržnosti se ukázal jako mimořádně neúčinný a ve stávajícím víceletém finančním rámci (VFR) od něj bylo upuštěno; vyjadřuje hluboké politování nad tím, že do konce roku 2023 nebyly v systému ABAC vydány žádné inkasní příkazy týkající se Nástroje pro oživení a odolnost a že členské státy stále nemají povinnost oznamovat nesrovnalosti týkající se tohoto nástroje prostřednictvím systému IMS;

35. opakuje, že transparentnost hraje zásadní úlohu při odhalování podvodných systémů a odrazuje potenciální podvodníky; opakuje, že je nespokojen s výkladem pojmu „konečný příjemce“ v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, který schválila Komise; odmítá neúplný a zavádějící výklad Komise[24]; poznamenává, že i podle pokynů Komise[25] je „konečným příjemcem“ „poslední subjekt“, který dostává finanční prostředky na opatření v rámci Nástroje pro oživení a odolnost, a že žádný původní nebo zprostředkující příjemce finančních prostředků, jako jsou ministerstva nebo agentury působící pouze jako distributoři finančních prostředků, by neměl být

[23] Sdělení Komise – Pokyny k plánům pro oživení a odolnost (C(2024)4618).
[24] Odpovědi Komise na zvláštní zprávu EÚD ze dne 2. září 2024 nazvanou „Čerpání finančních prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost – postupuje se zpožděním a přetrvávají rizika pro dokončení opatření, a tudíž pro dosažení cílů nástroje“, s. 4.
[25] Sdělení Komise – Pokyny k plánům pro oživení a odolnost (C(2024)4618).

považován za „poslední subjekt“; žádá Komisi, aby znovu požádala členské státy, aby poskytly informace o „konečném příjemci“ nebo „posledním subjektu“ a aby od členských států nepřijímala žádné informace o „příjemcích druhé úrovně“, které nejsou v souladu s dohodou mezi spolunormotvůrci;

36. je znepokojen stanoviskem EÚD[26] o rostoucím riziku, že finanční prostředky EU budou na stejné opatření vynakládány a vypláceny dvakrát; bere na vědomí, že odpovídající opatření v podobných oblastech, jako je dopravní a energetická infrastruktura, jsou financována jak z rozpočtu EU, tak z Nástroje pro oživení a odolnost, protože fond EU na podporu oživení po pandemii financuje opatření podobná těm, na něž se vztahují standardní programy EU; uznává, že je povolena doplňkovost mezi Nástrojem pro oživení a odolnost a dalšími nástroji EU, konstatuje však, že by to mohlo vést k dosažení cílů, které jsou plně financovány z jiných fondů než z Nástroje pro oživení a odolnost, protože tento nástroj není spojen s úhradou skutečně vzniklých nákladů, ale spíše odměňuje plnění milníků a cílů; zdůrazňuje, že několik úrovní správy, roztříštěné prostředí IT a omezené výměny údajů nebo využívání nástrojů pro vytěžování údajů, jako je ARACHNE, brání odhalování dvojího financování, a zavedené kontrolní mechanismy tedy nemusí být dostatečné k tomu, aby toto zvýšené riziko náležitě zmírnily; trvá na tom, že neexistence přímého přístupu k úplnému seznamu konečných příjemců Nástroje pro oživení a odolnost omezuje schopnost Komise odhalovat potenciální případy dvojího financování; domnívá se, že preventivní opatření přijatá některými členskými státy k tomu, aby se zabránilo překrývání Nástroje pro oživení a odolnost s jinými nástroji EU, přispívají ke zmírnění rizika dvojího financování; vyzývá Komisi, aby v tomto ohledu zintenzivnila svou kontrolu;

37. konstatuje, že členské státy mohou do svých plánů pro oživení a odolnost zahrnout opatření bez odhadovaných nákladů nebo odhadovaných nulových nákladů[27]; poukazuje rovněž na to, že tyto „beznákladové“ cíle jsou hlavním referenčním obdobím pro posouzení správného využívání zdrojů Nástroje pro oživení a odolnost k zamýšleným účelům; chápe, že platby za tyto „beznákladové“ nebo „nulové“ cíle se uvolňují až po dosažení milníků, a to bez ohledu na vynaložené náklady, v souladu s přístupem „financování nesouvisející s náklady“ v rámci Nástroje pro oživení a odolnost; konstatuje však, že tyto cíle znemožňují ověřit řádné řízení vyplacených zdrojů Nástroje pro oživení a odolnost, protože uvedené zdroje jsou vypláceny v souvislosti s cílem, na který nebyly použity; vyzývá Komisi, aby přehodnotila svůj předpoklad, že opatření s nulovými náklady nemůže vést k dvojímu financování bez ohledu na to, zda jsou k jeho provádění použity jiné fondy EU; důrazně vyzývá Komisi, aby posílila kontroly opatření s nulovými náklady a poskytla členským státům pokyny, jak řešit finanční koncepci dotčených opatření s cílem předcházet tomuto riziku;

38. opětovně vyzývá Komisi, aby zachovala přiměřené postupy pro audity ex post a aby věnovala velkou pozornost riziku reverzních plateb po vyplacení prostředků za dosažení dříve auditovaných cílů, které byly vyhodnoceny jako uspokojivě splněné;

[26] Zvláštní zpráva EÚD 22/2024: “Dvojí financování z rozpočtu EU – kontrolní systémy postrádají základní prvky, které by zmírňovaly zvýšené riziko plynoucí ze skutečnosti, že model financování Nástroje pro oživení a odolnost není spojen s náklady„ a její výroční zprávy o plnění rozpočtu EU za rozpočtový rok 2022.
[27] Pracovní dokument útvarů Komise ze dne 22. ledna 2022 „Pokyny členským státům – plány pro oživení a odolnost“ (SWD(2021)0012).

39. navazuje na strategickou iniciativu veřejné ochránkyně práv, zahájenou v únoru 2022 a uzavřenou v září 2023, která je zaměřena na transparentnost a odpovědnost Nástroje pro oživení a odolnost a jejíž výsledky plně podporuje; vítá probíhající dialog mezi Komisí a veřejnou ochránkyní práv s cílem řešit zjištěné nepříznivé situace, zejména pokud jde o srovnávací přehled a proaktivní zveřejňování dokumentů týkajících se Nástroje pro oživení a odolnost;

Digitalizace a transparentnost pro posílení boje proti podvodům

40. vítá politickou dohodu, jíž bylo dosaženo ohledně navrhovaného přepracovaného znění finančního nařízení; domnívá se, že rozšíření oblasti působnosti systému EDES na sdílené řízení a přijetí právního základu pro využívání systému ARACHNE jako modelu celounijního nástroje pro vytěžování údajů a hodnocení rizik posílí ochranu finančních zájmů EU;

41. sdílí názor, že systém IMS, jehož prostřednictvím členské státy podávají Komisi zprávy o nesrovnalostech a podvodech týkajících se rozpočtu EU, má potenciál pro větší interoperabilitu s dalšími korporátními nástroji Komise, jako jsou ARACHNE a EDES, a s digitálními nástroji v členských státech; žádá, aby byl po přepracování finančního nařízení informován o pokroku v oblasti rozhraní EDES-IMS a o možném využívání údajů systému IMS v rámci nástroje pro vytěžování údajů a hodnocení rizik ARACHNE;

42. opakuje svou výzvu ke zvýšení interoperability mezi datovými systémy a k harmonizaci podávání zpráv, monitorování a auditů v Unii; je si vědom průřezové povahy interoperability a oceňuje přijetí aktu o interoperabilní Evropě[28];

43. zdůrazňuje zjištění přezkumu EÚD č. 4/2023 ze dne 6. července 2023 o digitalizaci správy finančních prostředků EU; připomíná pozitivní účinky digitalizace na prevenci a odhalování podvodů a nesrovnalostí, jakož i na řízení, kontrolu a audit finančních prostředků EU tím, že umožňuje snadnější a rychlejší přístup k údajům a křížové kontroly na dálku, čímž se snižují náklady tak, že se omezuje potřeba kontrol a inspekcí na místě;

44. sdílí názor, že digitalizace by měla být jádrem každé strategie boje proti podvodům, a zejména že by měla být začleněna do vnitrostátních strategií boje proti podvodům, aby bylo možné koordinovat její složky a zohlednit hrozby, které představují nové technologie;

45. domnívá se, že digitalizace nabízí příležitosti ke hmatatelnému zlepšení správy sítě pro boj proti podvodům a že usnadněním komunikace a přístupnosti přispívá ke zlepšení podávání zpráv, čímž umožňuje lepší pochopení přetrvávajících překážek a včasnější a komplexnější reakci ze strany činitelů s rozhodovací pravomocí a spolunormotvůrců;

46. vítá úsilí mnoha složek struktury AFA při posuzování a dalším rozvoji možností, které nabízí umělá inteligence a strojové učení, pokud jde o identifikaci a odhalování nesrovnalostí a o zvýšení efektivity při provádění analýz i klasických administrativních

[28] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/903 ze dne 13. března 2024, kterým se stanoví opatření pro vysokou úroveň interoperability veřejného sektoru v celé Unii (nařízení o interoperabilní Evropě) (Úř. věst. L, 2024/903, 22.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/903/oj.

úkolů; opakuje, že klíčovým rysem každého procesu musí zůstat hodnocení prováděné člověkem; dodává, že umělá inteligence může přinést zásadní změnu v boji proti podvodům, umožnit rychlou analýzu velkých souborů dat a zlepšit odhalování podvodů a identifikaci jejich vzorců; připomíná, že úspěšné využívání umělé inteligence závisí na účinné spolupráci mezi všemi zúčastněnými stranami a na dostupnosti vysoce kvalitních dat, které se opírají o účinné využívání systému ARACHNE; naléhavě vyzývá Komisi, aby pracovala na rozvoji umělé inteligence v Evropě s cílem zachovat svrchovanost v oblasti údajů a zajistit důkladnou ochranu údajů v souladu se zásadami uvedenými v aktu o umělé inteligenci[29] a v obecném nařízení o ochraně osobních údajů[30] (GDPR); vyzývá všechny aktéry v oblasti boje proti podvodům, aby posílili svou spolupráci s cílem účinně a odpovědně využívat umělou inteligenci v boji proti podvodům;

Vnitřní vrstva unijní struktury AFA – klíčová opatření na úrovni EU v roce 2023

47. zdůrazňuje skutečnost, že struktura EU pro boj proti podvodům (AFA) představuje komplexní institucionální architekturu, jejímž cílem je odhalovat podvody a další formy pochybení ohrožujících finanční zájmy EU, předcházet jim a bojovat proti nim a jež je založena na vícevrstvé síti spolupráce, v níž první úroveň (OLAF, EPPO, Europol, Eurojust, AMLA, Komise, EÚD a Evropská investiční banka (EIB)) vychází z horizontální spolupráce mezi orgány, institucemi a jinými subjekty EU, zatímco ostatní úrovně jsou založeny na vertikálních vztazích mezi orgány Unie a vnitrostátními orgány a mezi orgány Unie a mezinárodními organizacemi; poukazuje na to, že struktura AFA se v průběhu let vyvíjela prostřednictvím řady samostatných rozhodnutí, která vedla k vytvoření inovativní sítě subjektů; zdůrazňuje, že jejich koordinované činnosti v posledních letech přinesly cenné zkušenosti, které by měly být zohledněny při budoucí revizi příslušných nařízení; zdůrazňuje, že vytvořením Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) byl zřízen první evropský úřad pro trestní stíhání, který doplňuje vyšetřovací činnost úřadu OLAF, a že zkušenosti získané v prvních letech jeho operativní činnosti musí být odpovídajícím způsobem začleněny do legislativního rámce, aby bylo možné plně využívat dostupných nástrojů a zdrojů;

48. oceňuje, že do zprávy o ochraně finančních zájmů za rok 2023 byly začleněny hlavní správní a soudní rozhodnutí, k nimž práce úřadů OLAF a EPPO vedly, a to v návaznosti na četné výzvy Parlamentu ke komplexnějšímu podávání zpráv o opatřeních prováděných složkami struktury AFA; domnívá se však, že je třeba se zabývat rozdíly v povaze, rozsahu a podrobnostech mezi oběma zprávami a že oblasti spolupráce by měly být jasně uvedeny; domnívá se, že rozdíly v údajích poskytnutých úřadem OLAF, úřadem EPPO a zprávou o ochraně finančních zájmů za rok 2023 jsou za současných okolností odůvodněné; zdůrazňuje, že oznamující orgány v členských státech mohou podávat zprávy o trestním vyšetřování pouze tehdy, pokud jim příslušné justiční orgány udělí povolení tak učinit, což znamená, že ačkoli úřad EPPO a úřad OLAF oznamují údaje o aktivních vyšetřováních, oznamující orgány často nejsou schopny tyto údaje

[29] Nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví harmonizovaná pravidla pro umělou inteligenci a mění nařízení (ES) č. 300/2008, (EU) č. 167/2013, (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 a (EU) 2019/2144 a směrnice 2014/90/EU, (EU) 2016/797 a (EU) 2020/1828 (akt o umělé inteligenci) (Úř. věst. L 1689, 12.7.2024), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.

[30] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.

vložit do systému IMS z důvodu nutnosti chránit důvěrnost a zajistit řádný průběh vyšetřování; bere na vědomí, že tyto případy vedou k rozdílům v údajích (tzv. „delta“), které lze odstranit až poté, co jsou šetření dokončena a příslušné údaje jsou zahrnuty do zpráv předkládaných Komisi, aby mohly být zapracovány do budoucí zprávy o ochraně finančních zájmů;

49. vítá skutečnost, že Komise v květnu 2023 přijala balíček protikorupčních opatření, který zahrnuje návrh směrnice o boji proti korupci; domnívá se, že je třeba posílit prevenci a stíhání korupce, a vyzývá Komisi, aby zintenzivnila monitorování prosazování opatření v členských státech;

50. vítá vytvoření sítě pro boj proti korupci, která se poprvé sešla dne 20. září 2023, a domnívá se, že mapování oblastí s vysokým rizikem korupce by mohlo účinně přispět k dalšímu rozvoji protikorupční strategie EU;

51. konstatuje, že čtvrtá zpráva Komise o právním státu 2023 přijatá v únoru 2024 obsahuje opatření navazující na loňská doporučení zprávy o stavu právního státu; uznává, že v boji proti korupci různé členské státy aktualizovaly nebo zahájily revizi svých vnitrostátních strategií a/nebo akčních plánů, zatímco jiné členské státy reformovaly trestní právo s cílem posílit boj proti korupci; konstatuje, že pro mnoho členských států jsou hlavní překážkou v boji proti korupci omezené zdroje pro státní zastupitelství; vyzývá Komisi, aby i nadále povzbuzovala a podporovala úsilí členských států o reformu a zlepšení účinnosti trestních řízení a o řešení dalších výzev uvedených ve zprávě; připomíná Komisi, že je třeba účelně využívat účinné nástroje na podporu právního státu, jako jsou řízení o nesplnění povinnosti, podmíněnost financování a postupy podle článku 7 SEU;

52. zdůrazňuje, že dodržování zásad právního státu, včetně boje proti korupci, je klíčovým určujícím faktorem prostředí jednotného trhu, které podporuje investice, růst, zaměstnanost a inovace a chrání malé a střední podniky a hospodářské subjekty působící přeshraničně; zdůrazňuje, že Komise je odpovědná za důsledné ověřování plnění cílů souvisejících s právním státem, které jsou začleněny do různých plánů členských států pro oživení a odolnost, což je podmínkou pro vyplacení finančních prostředků; připomíná, že komisař pro demokracii, spravedlnost a právní stát, který úzce spolupracuje s nedávno jmenovaným komisařem pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu, nese primární odpovědnost za plné provádění obecného režimu podmíněnosti; vyzývá Komisi, aby nepoužívala „dialog“ s členskými státy ani „pilotní“ řízení jako otevřené prostředky k zamezení zahájení skutečného řízení o nesplnění povinnosti; vítá závazek komisaře pro rozpočet, boj proti podvodům a veřejnou správu zavést v příštím VFR silné záruky právního státu;

53. trvá na tom, že korupce je neoddělitelně spjata s praním peněz a že praní peněz je jedním z nejdůležitějších faktorů umožňujících nezákonnou činnost zločineckých organizací, neboť jim umožňuje převádět výnosy z trestné činnosti do legální ekonomiky; vítá předběžnou dohodu dosaženou v prosinci 2023 o úkolech, pravomocích a struktuře nového Orgánu pro boj proti praní peněz a financování terorismu (AMLA);

54. sdílí názor, že dosažením politické dohody o přepracování finančního nařízení dne 7. prosince 2023 byla posílena ochrana zájmů EU; poukazuje na to, že oblast působnosti

systému EDES byla rozšířena tak, aby zahrnovala sdílené a přímé řízení a poskytovala nové důvody pro vyloučení; vítá zavedení právního základu pro nástroj pro hodnocení rizik a vytěžování údajů, který budou používat všechny členské státy ve všech způsobech řízení; vyjadřuje politování nad tím, že obě tato opatření vstoupí v platnost až v roce 2028 a teprve od příštího VFR, ale chápe, že tento časový rámec je nezbytný k zajištění interoperability systémů a databází a k tomu, aby členské státy mohly odpovídajícím způsobem upravit své postupy;

55. oceňuje přijetí aktualizovaného akčního plánu[31] ke strategii Komise proti podvodům (CAFS) z roku 2019; konstatuje, že zahrnuje 44 opatření rozdělených do sedmi témat, která pokrývají zejména digitalizaci, spolupráci, Nástroj pro oživení a odolnost, celní podvody a zvyšování povědomí o etických záležitostech a boji proti podvodům;

56. zdůrazňuje, že program Unie pro boj proti podvodům je jediným výdajovým programem specificky zaměřeným na boj proti podvodům poškozujícím finanční zájmy EU a že jako složka vnější vrstvy struktury AFA poskytuje odpovídající podporu orgánům všech členských států v boji proti podvodům; konstatuje, že program Unie pro boj proti podvodům má potřebnou flexibilitu, jež mu umožňuje přizpůsobovat se neustále se měnícímu prostředí boje proti podvodům, a je v souladu se sedmiletým obdobím (2021–2027) stávajícího VFR; konstatuje, že 55 % z celkového plnění programu Unie pro boj proti podvodům dosud přispělo k digitální transformaci;

57. vyzývá Komisi, aby navázala na úspěch programu Unie pro boj proti podvodům, a vybízí komisaře pro rozpočet a boj proti podvodům, aby považoval tento program za model, který by měl být prodloužen do příštího VFR, v souladu s úkolem uvedeným v pověřovacím dopise, kterým je podporovat členské státy v jejich úsilí o ochranu finančních zájmů Unie;

58. vítá první žádost o přidružení k programu Unie pro boj proti podvodům obdrženou v roce 2023 od země mimo EU, konkrétně od Ukrajiny, s níž byla vyjednána dohoda o přidružení zaměřená na její účast na programu, jež byla přijata v březnu 2024;

59. bere na vědomí opakované výzvy úřadu EPPO, aby byla posílena detekční kapacita příslušných složek struktury AFA, a připomíná, že v souladu se strategií CAFS je třeba klást důraz na analýzu údajů, která představuje nástroj pro odhalování podvodů; vybízí Komisi, aby posílila využívání systému IMS jako nástroje na podporu analýzy rizik prováděné auditory při přípravě auditních činností; vyzývá úřad OLAF, aby posílil nabídku školení pro zaměstnance Komise, včetně auditorů a příslušných aktérů zapojených do finančních toků;

60. je si vědom toho, že decentralizovaná struktura úřadu EPPO zahrnuje interakci mezi vnitrostátním právem a právem EU a mezi vnitrostátními orgány a úřadem EPPO; chápe, že úřad EPPO působí na základě přímo použitelných nařízení EU, ale že je rovněž zapotřebí, aby byla prostřednictvím vnitrostátních právních předpisů provádějících směrnici o ochraně finančních zájmů a další příslušné akty Unie přijímána odpovídající prováděcí opatření; vyzývá Komisi, aby zajistila, že vnitrostátní právní předpisy budou plně v souladu s nařízením o úřadu EPPO a se směrnicí o ochraně finančních zájmů, aby zahájila řízení o nesplnění povinnosti a navrhla revizi těchto právních aktů s cílem zvýšit účinnost úřadu EPPO při výkonu jeho mandátu;

[31] COM(2023)0405 a SWD(2023)0245.

61. bere na vědomí výsledky posouzení souladu opatření, která členské státy přijaly za účelem přizpůsobení svých systémů nařízení[32] o úřadu EPPO, jež bylo předloženo v září 2023[33]; vyjadřuje politování nad tím, že situace není v mnoha případech optimální a je třeba ji řešit, protože oslabuje účinnost ochrany finančních zájmů Unie prostřednictvím trestního vyšetřování; poukazuje zejména na rozdělení pravomocí mezi vnitrostátní státní zastupitelství a úřad EPPO; zdůrazňuje rovněž, že nařízení o úřadu EPPO stanoví, že možné případy je třeba tomuto úřadu oznamovat přímo a bez zbytečného odkladu; vyzývá Komisi, aby ověřovala a monitorovala, zda členské stát plně dodržují nařízení o úřadu EPPO a přímo a bez odkladu mu oznamují podezření z podvodu v oblastech spadajících do jeho pravomoci;

62. je znepokojen tím, že v řadě členských států není určeným vnitrostátním orgánem, který rozhoduje v případě neshod mezi úřadem EPPO a vnitrostátními orgány ohledně jejich pravomocí stíhat jednotlivé případy, soud; vyzývá Komisi, aby ověřovala a monitorovala, zda členské státy plně dodržují čl. 25 odst. 6 a čl. 42 odst. 2 písm. c) nařízení o úřadu EPPO, který vyžaduje možnost odvolat se proti rozhodnutí vnitrostátního orgánu o rozdělení příslušnosti k Soudnímu dvoru Evropské unie (SDEU);

63. zdůrazňuje, že současná kontrola „nezbytných“ zdrojů a vybavení evropských pověřených žalobců ze strany vnitrostátních orgánů a nezbytnost dodržovat ustanovení vnitrostátních orgánů týkající se „přiměřených opatření“ v oblasti sociálního zabezpečení, důchodů a pojistného krytí by mohla omezit autonomii a nezávislost činnosti úřadu EPPO; vyzývá Komisi, aby v nadcházející revizi nařízení o úřadu EPPO navrhla odpovídající řešení;

64. poukazuje na to, že provádění směrnice o ochraně finančních zájmů se v jednotlivých členských státech liší, což má v některých případech dopad na přeshraniční výkon pravomocí úřadu EPPO; vyzývá Komisi, aby zajistila řádné provádění směrnice o ochraně finančních zájmů a aby na základě získaných zkušeností navrhla její revizi;

65. zdůrazňuje, že čl. 25 odst. 3 nařízení o úřadu EPPO, který podrobně popisuje výkon pravomoci tohoto úřadu v případě trestných činů nesouvisejících s ochranou finančních zájmů, které jsou s ochranou finančních zájmů neoddělitelně spjaty, vyvolává právní a praktické otázky a vyžaduje další zjednodušení postupů, aby bylo možné účinně využívat právní rámec úřadu EPPO; vyzývá Komisi, aby v nadcházející revizi nařízení o úřadu EPPO navrhla odpovídající řešení;

66. znovu opakuje[34], že úřad EPPO hraje významnou úlohu při ochraně právního státu a boji proti korupci v Unii, a vybízí Komisi, aby ve zprávách o právním státu bedlivě sledovala úroveň spolupráce členských států s úřadem EPPO; vyzývá členské státy, které tak dosud neučinily, aby se k úřadu EPPO připojily;

---

[32] JUST/2022/PR/JCOO/CRIM/0004 – Rámcová smlouva JUST/2020/PR/03/0001 o službách právní analýzy, včetně posouzení souladu vnitrostátních prováděcích opatření, v politikách týkajících se spravedlnosti a spotřebitelů

[33] Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) (Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1).

[34] Návrh usnesení Evropského parlamentu o zprávě Komise o právním státu za rok 2023 (2023/2113(INI)).

67. opakuje svou výzvu k zahájení výměny názorů o možném vyjasnění pravomocí úřadu EPPO v rámci jeho mandátu, jak jsou stanoveny ve Smlouvě, pokud jde o ochranu finančních zájmů Unie;

68. konstatuje, že v roce 2023 se zvýšila spolupráce mezi příslušnými aktéry, přičemž úřad EPPO a Eurojust spolupracovaly na konci roku 2023 na 26 probíhajících případech; konstatuje, že také úřad EPPO a Europol v roce 2023 účinně spolupracovaly na různých operativních záležitostech, a je si vědom toho, že tato spolupráce se v roce 2023 téměř zdvojnásobila, přičemž Europol na žádost úřadu EPPO poskytl svou podporu ve 47 případech;

69. vítá snahu úřadu OLAF a úřadu EPPO o posílení jejich spolupráce; je si vědom toho, že mezi oběma úřady dochází k výměně informací, aby se zabránilo souběžnému vyšetřování týchž záležitostí, a že v roce 2023 zahájil úřad OLAF 22 doplňkových vyšetřování a úřad EPPO požádal o čtyři podpůrná vyšetřování; je si vědom toho, že součinnost vyplývající z využívání doplňkových vyšetřování (bývalý čl. 12 písm. f) nařízení o úřadu EPPO) a vyšetřování na podporu (bývalý čl. 12 písm. e) nařízení o úřadu EPPO) není optimální; vyzývá Komisi, aby s oběma úřady zahájila dialog a zjistila, jak by bylo možné dosáhnout lepší koordinace a spolupráce, případně i prostřednictvím revize jejich nařízení;

70. je znepokojen nedostatkem analýz a přesných informací o zpětném získávání finančních prostředků ve prospěch rozpočtu Unie, které by mělo po vyšetřováních úřadu OLAF i úřadu EPPO následovat; je si vědom toho, že dopad struktury AFA na bezpečnost občanů a na prosazování právního státu v Unii přesahuje rámec pouhého vyčíslování zpětně získaných finančních prostředků; zdůrazňuje však, že výsledky úsilí vynaloženého na vytvoření struktury AFA by měly směřovat k měřitelnosti a být hmatatelné, alespoň pokud jde o rozpočtové aspekty; zdůrazňuje, že při přidělování zdrojů a vymezování mandátů by měl být posuzován a zohledňován dopad opatření přijímaných na ochranu finančních zájmů Unie;

71. je si vědom toho, že Komise dosud neposkytla údaje o zpětně získaných částkách ve prospěch rozpočtu Unie v návaznosti na opatření úřadu EPPO oznámená Komisi, jak stanoví čl. 103 odst. 2 nařízení o úřadu EPPO; konstatuje, že zmrazení aktiv má pro boj proti trestné činnosti poškozující rozpočet EU zásadní význam, musí po něm však následovat skutečné zpětné získání prostředků; zdůrazňuje, že dosud existuje značný rozdíl mezi zpětným získáváním zajištěných a propadlých prostředků (v roce 2023 bylo zajištěno 1,5 miliardy EUR a propadlo 60 milionů EUR), a že se neočekává, že se propadlé částky automaticky vrátí do rozpočtu Unie; konstatuje, že v souladu s článkem 38 nařízení o úřadu EPPO by potenciální příjmy plynoucí z opatření k zajištění a propadnutí aktiv, která přijali evropští pověření žalobci v členských státech, měly plynout zpět do rozpočtu EU a mohly by být v rozpočtu EU zaúčtovány jako účelově nevázané příjmy[35]; vyzývá Komisi, aby s příslušnými vnitrostátními orgány uzavřela nezbytná ujednání s cílem umožnit, aby se tyto částky dostaly do rozpočtu EU;

72. poukazuje na to, že údaje o účinném zpětném získávání prostředků na základě finančních doporučení úřadu OLAF nejsou zveřejněny ve výroční zprávě úřadu OLAF ani v žádné jiné oficiální zprávě Komise; vyjadřuje politování nad tím, že jsou k

[35] Stanovisko k souhrnnému rozpočtu Evropské unie na rozpočtový rok 2025 – všechny oddíly (2024/0176(BUD)– 25.7.2024.

dispozici pouze souhrnné údaje, v nichž se uvádí, že úřad OLAF v letech 2012 až 2023 vydal 2299 finančních doporučení, jež se týkala celkové částky přibližně 9 miliard EUR; konstatuje, že analýza dostupných údajů naznačuje, že existuje značný prostor pro zlepšení; konstatuje, že existují velké rozdíly mezi výší prostředků, u nichž úřad OLAF doporučil, aby byly vymáhány, prostředky, u nichž Komise uvedla, že jsou vymahatelné, a konečnou částkou, kterou se nakonec skutečně podaří získat zpět; je znepokojen nízkou mírou zpětného získávání neoprávněných výdajů (u činností prováděných v rámci sdíleného řízení činí tato míra 34 % , u činností prováděných v rámci nepřímého řízení 11 % a v případě zpětně získávaných prostředků v rámci přímého řízení pouze 18 %); vyzývá Komisi, aby poskytla dostatečně podrobné údaje o zpětném získávání prostředků a posoudila důvody, které vedou k rozdílu mezi částkou, které by měly být vymáhána, a prostředky, jež jsou skutečně získány zpět;

Vnější vrstva unijní struktury AFA – klíčová opatření na vnitrostátní úrovni v roce 2023

73. je si vědom toho, že úroveň, na jaké členské státy provádějí doporučení Komise, jež uvedla ve své zprávě o ochraně finančních zájmů za rok 2022, je souhrnně považována za uspokojivou; zdůrazňuje však, že mezi členskými státy přetrvávají značné rozdíly; je zejména znepokojen tím, že některé členské státy dostatečně neoznamují nesrovnalosti prostřednictvím systému IMS; připomíná, že podávání zpráv je podle stávajících nařízení povinné, a vybízí úřad OLAF, aby posílil svá opatření v oblasti dohledu a monitorování s cílem dosáhnout jednotného podávání zpráv v celé Unii;

74. vyzývá Komisi, aby monitorovala úplnost zpráv oznamovaných prostřednictvím systému IMS zeměmi, jež dostávají předvstupní pomoc, a vítá iniciativy Generálního ředitelství pro politiku sousedství a jednání o rozšíření, jejichž cílem je od kandidátských zemí vymáhat povinnost pravidelně oznamovat nesrovnalosti prostřednictvím systému IMS;

75. vybízí členské státy, aby v souladu s doporučeními EÚD oznamovaly prostřednictvím systému IMS nesrovnalosti související s Nástrojem pro oživení a odolnost; vyzývá Komisi, aby členským státům usnadnila využívání systému IMS tím, že jim bude poskytovat podporu formou školení, seminářů a výměny osvědčených postupů;

76. vítá skutečnost oznámenou v roce 2024, že se Švédsko a Polsko budou účastnit spolupráce s úřadem EPPO; trvá na tom, že členské státy, které se spolupráce s tímto úřadem dosud neúčastní, tak musí neprodleně učinit, a vyzývá Komisi, aby k účasti na spolupráci s úřadem EPPO motivovala prostřednictvím pozitivních opatření;

77. připomíná, že neúčinná nebo opožděná spolupráce členských států s úřady EPPO a OLAF nebo absence této spolupráce je důvodem pro přijetí opatření podle nařízení o podmíněnosti; vyzývá Komisi, aby řádně zohledňovala veškeré informace úřadu EPPO a úřadu OLAF ohledně situací, kdy členské státy neplní své povinnosti;

78. trvá na tom, že vnitrostátní strategie boje proti podvodům jsou nejúčinnějším nástrojem umožňujícím koordinaci mezi různými celostátními, regionálními a odvětvovými orgány a mnoha místními subjekty pověřenými úkoly, jež jsou součástí cyklu boje proti podvodům; konstatuje, že v roce 2023 oznámilo 21 z 27 členských států, že mají strategii boje proti podvodům; konstatuje, že z těchto 21 členských států jich pouze

deset mělo úplnou vnitrostátní strategii boje proti podvodům[36], a vyjadřuje politování nad tím, že šest členských států vůbec žádnou strategii boje proti podvodům nemá; vyjadřuje hluboké politování nad touto velmi neuspokojivou situací;

79. trvá na tom, že by členské státy měly prospěch z pravidelného hodnocení svých rámců pro boj proti podvodům; vyzývá Komisi, aby členské státy vybízela k provádění nezávislých nebo vzájemných hodnocení rámců pro boj proti podvodům s cílem posílit důslednost a vysoké standardy;

80. vybízí Komisi, aby navrhla vymahatelné iniciativy s cílem vyjasnit vztah a zvážit vytvoření vazby mezi přijetím vnitrostátních strategií boje proti podvodům členskými státy a výší finanční podpory, kterou dostávají;

81. opakuje, že oznamovatelé hrají při podpoře odhalování, vyšetřování a stíhání podvodů klíčovou úlohu; je si vědom toho, že do konce roku 2023 přijalo 24 členských států vnitrostátní právní předpisy k provedení směrnice o oznamovatelích a prohlásilo její provedení za dokončené; vyjadřuje však politování nad tím, že v březnu 2023 byla Komise po analýze přijatých vnitrostátních opatření nucena Soudnímu dvoru Evropské unie postoupit případy šesti členských států kvůli tomu, že směrnici neprovedly a neoznámily svá prováděcí opatření, a požádat Soudní dvůr, aby jim uložil finanční sankce; je znepokojen řízeními o nesplnění povinnosti[37], která probíhají proti šesti dalším členským státům; vyzývá Komisi, aby zintenzivnila sledování vnitrostátních prováděcích opatření a informovala o nich Parlament;

82. žádá Komisi, aby v rámci přípravy revize nařízení o úřadu OLAF zahájila sledování stavu koordinačních služeb pro boj proti podvodům zřízených v členských státech; vybízí Komisi, aby plánovala aktualizaci a přeměnu jejich struktury, úlohy, povinností a mandátu;

83. konstatuje, že do konce roku 2023 postoupilo vyšetřovací oddělení Evropské investiční banky (EIB IG/IN) deset případů úřadu EPPO a sedmnáct případů úřadu OLAF; je si vědom toho, že subjekty, u nichž vyšetřovací oddělení EIB shledá, že se dopouštějí zakázaných praktik, mohou být vyloučeny, tj. nebýt po stanovenou dobu způsobilé k tomu, aby jim byly přidělovány jakékoli zakázky nebo aby vstupovaly do jakéhokoli vztahu s EIB; konstatuje, že v roce 2023 tato řízení o vyloučení vedla k vyloučení pěti hospodářských subjektů na dobu nejméně tří let, zatímco pět dalších společností uzavřelo dohody o narovnání stanovující podmínky pro jejich způsobilost;

Vnější rozměr ochrany finančních zájmů EU

84. vítá reakci Komise na svou výzvu k posílení monitorování a kontroly finančních prostředků z Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci – Globální Evropa určeného na pomoc zemím mimo EU, a to i prostřednictvím společné komunikace s vysokým představitelem Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku[38]; oceňuje trvalé úsilí Komise o začleňování protikorupčních opatření do nástrojů vnější činnosti EU; opakuje své doporučení pozastavovat rozpočtovou podporu

[36] z těchto deseti vnitrostátních strategií boje proti podvodům jedna nepokrývá všechny fáze cyklu boje proti podvodům, jedna nemá víceletou perspektivu a dvě je třeba aktualizovat.
[37] COM(2024)0269 ze dne 3. července 2024.
[38] JOIN(2023)0012 ze dne 3. května 2023.

a rušit přidělené finanční prostředky zemím mimo EU, včetně kandidátských zemí, jejichž orgány zjevně nepodnikají skutečné kroky proti rozšířené korupci, aniž by byla ohrožena podpora civilního obyvatelstva;

85. konstatuje, že bude nezbytné Ukrajinu významně podporovat i v příštím VFR, a s vyhlídkou na udržitelnou mírovou dohodu bude tato země potřebovat poválečnou obnovu, včetně služeb a reforem ústřední vlády; domnívá se, že by mohly být odpovídajícím způsobem upraveny tři pilíře Nástroje pro Ukrajinu a že by obnova měla být v souladu s předvstupními požadavky; vyzývá Komisi, aby zavedla vhodná opatření, včetně důkladnějších kontrol, na zajištění toho, aby finanční prostředky EU zasílané Ukrajině a sousedním zemím byly dostatečně monitorovány a kontrolovány a přinášely prospěch těm, kteří je nejvíce potřebují;

86. zdůrazňuje, že pozastavení rozpočtové podpory zemím mimo EU, včetně kandidátských zemí, je vhodným opatřením v případě, kdy nejsou přijímána skutečná opatření proti rozšířené korupci; očekává, že bude při předvstupních jednáních kladen větší důraz na boj proti korupci a na budování kapacit zřizováním specializovaných protikorupčních orgánů; žádá Komisi, aby i v případech, kdy je financování pozastaveno, zajistila poskytování pomoci civilnímu obyvatelstvu, pokud možno prostřednictvím alternativních kanálů;

°

° °

87. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě a Komisi.

VYSVĚTLUJÍCÍ PROHLÁŠENÍ

Podle Smlouvy o fungování Evropské unie (čl. 325 odst. 5) je Komise povinna vypracovat výroční zprávu o ochraně finančních zájmů EU (tzv. zprávu PIF), v níž podrobně popíše opatření přijatá na evropské a vnitrostátní úrovni k boji proti podvodům majícím dopad na rozpočet EU. Tato zpráva, založená na údajích poskytnutých členskými státy, zdůrazňuje nejohroženější oblasti a umožňuje cílená opatření na účinnější ochranu finančních zájmů Unie. Zpráva o ochraně finančních zájmů slouží jako klíčový nástroj na podporu transparentnosti, odpovědnosti a politického směřování.

Ochrana finančních zájmů EU čelí ve stále složitějším a rychle se vyvíjejícím prostředí značným výzvám. Rychlý vývoj technologií, finančních systémů a globálních zločineckých skupin vyžaduje, aby se EU vznikajícím hrozbám rychle přizpůsobovala. Roztříštěnost právních předpisů a nedostatečné zdroje vnitrostátních institucí pro boj proti podvodům tento boj proti podvodům znesnadňují, a proto mají posílené vnitrostátní rámce zásadní význam pro účinné provádění opatření EU v boji proti podvodům. Složitost nadnárodních vyšetřování, zejména při sledování finančních toků, poukazuje na význam úzké spolupráce mezi Komisí, úřadem EPPO, Europolem, úřadem OLAF a vnitrostátními orgány. Nárůst kyberkriminality a využívání umělé inteligence pachateli trestné činnosti představují bezprecedentní rizika pro rozpočet EU. Ze všech výše uvedených důvodů musí struktura AFA držet s tímto vývojem krok tím, že bude vytvářet špičkové nástroje a strategie.

Zprávy z vlastního podnětu zdůrazňují naléhavou potřebu posílit a modernizovat unijní strukturu AFA s ohledem na nové výzvy a příležitosti.

Ústřední důraz je kladen na řízení struktury AFA, jež musí být spolehlivá a přizpůsobivá a musí zajišťovat účinnou koordinaci mezi svými složkami, zejména po zřízení úřadu EPPO a na základě jeho dosavadní provozní praxe. Pro zlepšení přeshraničních vyšetřování a zajištění soudržnosti při ochraně finančních zájmů EU je nezbytné upravit strukturu AFA tak, aby lépe zahrnovala úlohu úřadu EPPO.

Stejně důležité je přizpůsobovat opatření proti podvodům novým technologiím. Vzhledem k tomu, že pachatelé trestné činnosti k odklánění finančních prostředků EU stále častěji využívají pokročilé nástroje IT a umělou inteligenci, musí struktura AFA investovat do své vlastní technologické kapacity. To zahrnuje digitalizaci procesů, interoperabilitu databází a integraci umělé inteligence za účelem odhalování a prevence podvodů.

Kromě toho je třeba maximalizovat finanční dopad opatření proti podvodům tím, že budou neoprávněné platby a propadlé finanční prostředky lépe získávány zpět.

Řešení těchto výzev bude vyžadovat posílenou spolupráci, harmonizované systémy a neochvějnou snahu o transparentnost a integritu na unijní i vnitrostátní úrovni. Díky boji proti organizované trestné činnosti, korupci a střetům zájmů může EU zajistit ochranu svých finančních zájmů ve prospěch všech evropských občanů.